

31 ΙΑΝ. 2011

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ
ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ & ΤΡΟΦΙΜΩΝ
ΓΡΑΦΕΙΟ ΥΠΟΥΡΓΟΥ
ΤΜΗΜΑ ΚΟΙΝ/ΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ
ΑΧΑΡΝΩΝ 2, 101 76
Τηλ.: 210-2124331
Fax : 210-5243522

Αθήνα 28-1-2011
Αριθμ. Πρωτ.: 655

Προς:
Βουλή των Ελλήνων
Δ/ση Κοιν/κού Ελέγχου
✓ Τμήμα Ερωτήσεων

ΘΕΜΑ: «Τιμή προϊόντος κατά τη διακίνησή του από το χωράφι στο ράφι»

ΣΧΕΤ: Η Ερώτηση 8725/10-1-2011
✓ Η Ερώτηση 8786/10-1-2011

Απαντώντας στις παραπάνω ερωτήσεις που κατέθεσαν οι Βουλευτές κ.κ. Σ.-Α. Γεωργιάδης, Α. Πλεύρης, Ο. Κωνσταντινόπουλος, Μ. Κατρίνης, Κ. Καρτάλης, Α. Οικονόμου, Ν. Σαλαγιάννης, Λ. Γρηγοράκος, Ν. Γιαννακαπούλου, Κ. Σπηλιόπουλος, Ε. Νασιώκας, Τ. Αντωνίου, Σ. Γιαννακά, Μ. Μίχου, Μ. Σκραφνάκη, Ε. Κουτμερίδης, Α. Περλεπέ-Σηφουνάκη, Ι. Αμοιρίδης, για τα θέματα της αρμοδιότητάς μας, σας πληροφορούμε τα εξής :

Η αλυσίδα εφοδιασμού τροφίμων στη χώρα μας συνδέει τρεις σημαντικούς τομείς της οικονομίας, τη γεωργία, τη μεταποίηση και το εμπόριο, όπου δραστηριοποιούνται γεωργοί, μεταποιητές μεσάζοντες, χονδρέμποροι και λιανέμποροι. Στην αλυσίδα αυτή παρατηρούνται μεγάλες διαφορές μεταξύ της εξέλιξης των τιμών παραγωγού σε βασικά γεωργικά προϊόντα και των τιμών καταναλωτή.

Έχει διαπιστωθεί πράγματι ότι, ειδικά στη χώρα μας, η διακίνηση από το χωράφι στο ράφι και κατόπιν στο καλάθι της νοικοκυράς, πολλαπλασιάζει αδικαιολόγητα την τιμή του προϊόντος, όχι προς όφελος του παραγωγού, αλλά προς όφελος των μεσαζόντων.

Τα αίτια αυτού του φαινομένου σχετίζονται με διαρθρωτικές αδυναμίες του συστήματος, όπως ο αριθμός των μεσαζόντων που δραστηριοποιούνται κατά μήκος της αλυσίδας, ο καταμερισμός της προστιθέμενης αξίας, η μη ορθή λειτουργία των κανόνων ανταγωνισμού σε ορισμένα σημεία της αλυσίδας

αυτής, οι διάχυτες ανισότητες σε ό,τι αφορά στη διαπραγματευτική ισχύ μεταξύ των συμβαλλομένων μερών κ.λπ..

Το υπάρχον θεσμικό πλαίσιο στη χώρα μας είναι, κατά βάση, επαρκές, με βασικό νομοθέτημα τον Αγορανομικό Κώδικα (ΝΔ 136/1946), με τις τροποποιήσεις και συμπληρώσεις του, πλην, όμως, έχει εξακριβωθεί ότι δεν εφαρμόζεται αποτελεσματικά και απαιτούνται περαιτέρω νομοθετικές πρωτοβουλίες για παρεμβάσεις.

Σε κάθε περίπτωση, το Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, στη βάση και των προτάσεων που έχουν τεθεί προς διαβούλευση στον κοινωνικό διάλογο που είχε ξεκινήσει στο Ζάππειο στις 25-26/1/2010, βρίσκεται από καιρού σε συνεργασία με τα συναρμόδια Υπουργεία Οικονομικών και Οικονομίας, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας, καθώς και με την Επιτροπή Ανταγωνισμού, ώστε να αναληφθούν από κοινού δράσεις και πρωτοβουλίες στις εξής κυρίως κατευθύνσεις:

- να ενισχυθούν οι συμβατοί με την εθνική και κοινοτική νομοθεσία μηχανισμοί κρατικής παρέμβασης, με στόχο να πληχθούν οι αθέμιτες εμπορικές πρακτικές. Έτσι εξετάζεται η δημιουργία φορέα παρέμβασης στην αγορά βασικών γεωργικών προϊόντων που να παρεμβαίνει με όρους αγοράς, προκειμένου να εξομαλύνεται η αγορά και οι τιμές υπέρ αγροτών,
- να προωθηθούν διατηρήσιμες και βασιζόμενες στην αγορά σχέσεις μεταξύ εμπλεκομένων μερών στην αλυσίδα εφοδιασμού, με τη δημιουργία ή επικαιροποίηση μητρώου εμπόρων γεωργικών προϊόντων, καθώς και τη θέσπιση ενός «Τειρεσία» για τα τρόφιμα, ώστε να επιτραπεί η εποπτεία των συναλλαγών και να αποτρέπονται περιπτώσεις νοθείας και κερδοσκοπίας σε βάρος των παραγωγών. Με το ολοκληρωμένο μητρώο εμπόρων και αγροτικών εφοδίων δημιουργείται ένα εργαλείο παρακολούθησης της τιμής από το σπόρο μέχρι το τελικό προϊόν που φθάνει στο ράφι του καταναλωτή. Το ΥΠΑΑΤ, υλοποιώντας το τετράπτυχο : μητρώο αγροτών, μητρώο εμπόρων, νομοσχέδιο του ΕΛΓΑ (που αφορά στην ασφάλιση της αγροτικής παραγωγής) και ιχνηλασιμότητα (η οποία βάζει φρένο στις παράνομες ελληνοποιήσεις), δημιουργεί τις προϋποθέσεις για μεγάλες μεταρρυθμίσεις στον αγροτικό τομέα με άμεσα αποτελέσματα,
- να ενδυναμωθεί και να αξιοποιηθεί συστηματικά το παρατηρητήριο τιμών που έχει ήδη συσταθεί από τη Γενική Γραμματεία Εμπορίου (Υπουργείο, Οικονομίας, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας), ώστε να περιληφθούν, ει δυνατόν, όλα τα βασικά προϊόντα με τις τιμές παραγωγού, αλλά και τις τιμές χονδρικής και λιανικής πώλησης,
- να τηρηθούν ή και να αναμορφωθούν κανόνες αγορανομικής κοστολόγησης και γενικά των αγορανομικών διατάξεων για τα περιθώρια κέρδους του χονδρικού και λιανικού εμπορίου των τροφίμων, με στόχο η τιμή του

καταναλωτή να είναι προσαρμοσμένη βάσει της τιμής κτήσεως του προϊόντος από τον παραγωγό και να διαμορφώνεται σε επίπεδα όχι ανώτερα του 100% και

- να αναμορφωθεί ο θεσμός των λαϊκών αγορών για την υποχρεωτική χρήση ταμειακών μηχανών, τον έλεγχο των αδειών εμπορίας και τη συμμετοχή μόνο των παραγωγών.

Το Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων προανατολίζεται, επίσης, στο να αναλάβει πρωτοβουλίες και να υιοθετήσει μέτρα, προκειμένου να επιτευχθούν τα εξής :

1. η σύμπραξη παραγωγών/καταναλωτών με χαμηλού κόστους εφοδιαστικές αλυσίδες, κοινωνικά δίκτυα καταναλωτών, δίκτυα αγροτών που διαπραγματεύονται τα δικαιώματα πώλησης των προϊόντων τους κ.λπ.,
2. η προώθηση μέτρων ώστε οι επιχειρήσεις των συλλογικών φορέων των αγροτών να λειτουργήσουν ως ισχυρά εργαλεία παρέμβασης, με στόχο να φθάσει το προϊόν απευθείας από το χωράφι στο ράφι,
3. οι συγχωνεύσεις και η ανασυγκρότηση της οργάνωσης των πρωτοβάθμιων αγροτικών συνεταιρισμών, με στόχο τη δημιουργία σύγχρονων κλαδικών πρωτοβάθμιων αγροτικών συνεταιρισμών,
4. η ενίσχυση των κάθετων συνεργασιών,
5. η ανασυγκρότηση της τήρησης ισοζυγίων για τα βασικά μας προϊόντα,
6. η δημιουργία θεσμού άδειας λειτουργίας εμπόρου διακινητή γεωργικών προϊόντων,
7. η δημιουργία τοπικού σήματος ποιότητας,
8. η αναθεώρηση των προστίμων στη νοθεία στα τρόφιμα έως και άρση της άδειας λειτουργίας για δύο χρόνια,
9. η κατάργηση του λεγόμενου πιστωτικού τιμολογίου, που αποτελεί το όχημα εκβιασμού και παράνομων συναλλαγών από τις μεγάλες εμπορικές αλυσίδες λιανικής πώλησης και
10. η κατά το δυνατό μείωση του κόστους των γεωργικών εισροών.

Η μείωση του κόστους παραγωγής των γεωργικών προϊόντων είναι σύνθετο θέμα και συναρτάται άμεσα με την ανταγωνιστικότητα των γεωργικών εκμεταλλεύσεων. Το κόστος παραγωγής οφείλεται τόσο στις εισροές (λιπάσματα, φάρμακα, ζωοτροφές, νερό, εργασία, μηχανήματα, καύσιμα, κ.λπ.), όσο και στο κόστος εργασίας, ενοίκιο γης κ.λπ. Ασφαλώς, ένα μεγάλο μέρος του υψηλού κόστους παραγωγής οφείλεται στο μικρό μέγεθος των ελληνικών γεωργικών εκμεταλλεύσεων, που αδυνατούν να εφαρμόσουν οικονομίες κλίμακας. Το μικρό μέγεθος της ελληνικής αγοράς γεωργικών εφοδίων, επίσης, εμποδίζει τον ισχυρό ανταγωνισμό στην αγορά μηχανημάτων, φαρμάκων, λιπασμάτων, ζωοτροφών και αναλωσίμων. Σε κάθε περίπτωση, όμως, η κυβέρνηση απαντά στα προβλήματα, αυξάνοντας την επιστροφή

Φ.Π.Α. στους αγρότες του ειδικού καθεστώτος, από το 7% στο 11% (συνολικά 140 εκ. €).

Σημειώνεται, επιπλέον, ότι η προβληματική και σε βάρος των παραγωγών λειτουργία της αλυσίδας εφοδιασμού τροφίμων, αφορά, σε μικρότερο ή μεγαλύτερο βαθμό, σε όλα τα Κράτη - Μέλη της ΕΕ, γι' αυτό και το όλο θέμα απασχολεί το τελευταίο διάστημα, τόσο το Συμβούλιο Υπουργών, όσο και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο.

Σε επίπεδο Συμβουλίου, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή κατέθεσε από 28/10/2009 σχετική Ανακοίνωση, βάσει της οποίας προβλέπονται συγκεκριμένα μέτρα σε επίπεδο Κρατών Μελών και ΕΕ. Ειδικότερα, η Επιτροπή προτείνει :

- την προώθηση βιώσιμων εμπορικών σχέσεων μεταξύ των εμπλεκόμενων φορέων στην εφοδιαστική αλυσίδα τροφίμων, με στόχο τον εντοπισμό αθέμιτων πρακτικών και την παρακολούθηση των εξελίξεων σε ζητήματα ανταγωνισμού,
- ένα μηχανισμό παρακολούθησης των τιμών των τροφίμων με στόχο τη μεγαλύτερη διαφάνεια,
- την ενίσχυση της διαπραγματευτικής θέσης των αγροτών με ταυτόχρονη τήρηση των κανόνων ανταγωνισμού.

Μετά από έντονες παρεμβάσεις της ελληνικής αντιπροσωπείας στο Συμβούλιο για το ίδιο θέμα, η προηγούμενη ισπανική Προεδρία, συνέταξε Σχέδιο Συμπερασμάτων του Συμβουλίου, το οποίο και υιοθετήθηκε στο Συμβούλιο Υπουργών της 29^{ης} /03/2010. Στη βάση τόσο της Ανακοίνωσης όσο και των εν λόγω Συμπερασμάτων, αναμένονται οι συγκεκριμένες προτάσεις της Επιτροπής, ώστε το όλο θέμα να αντιμετωπιστεί και σε ευρωπαϊκό επίπεδο.

Επίσης, ο Υπουργός Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, Κώστας Σκανδαλίδης, εκπροσώπησε τη χώρα στο «Φόρουμ Υψηλού Επιπέδου για τη βελτίωση της λειτουργίας της αλυσίδας εφοδιασμού τροφίμων», που διεξήχθη στις 16/11/2010 στις Βρυξέλλες. Στην παρέμβασή του, μεταξύ άλλων, τόνισε τα εξής:

«Στην αλυσίδα εφοδιασμού των αγροδιατροφικών προϊόντων υπάρχουν δύο πυλώνες. Ο πυλώνας εισόδου που είναι ο ευρωπαίος γεωργός και ο πυλώνας εξόδου που είναι ο ευρωπαίος καταναλωτής. Βασική μας επιδίωξη είναι να τροφοδοτήσουμε την αγορά με ασφαλή, ποιοτικά και πιστοποιημένα τρόφιμα, προστατεύοντας, παράλληλα, στο μέγιστο δυνατό βαθμό τόσο το εισόδημα του γεωργού, όσο και την αγοραστική δύναμη των καταναλωτών. Γι' αυτό, ακριβώς, το σκοπό η παρέμβασή μας πρέπει να έχει πολύ συγκεκριμένη κατεύθυνση :

1. Η ΚΑΠ με τα μέσα που διαθέτει σήμερα και, κυρίως, με τη νέα μορφή της, να χρηματοδοτήσει τα εργαλεία, που ρυθμίζουν τις αγορές, αντιμετωπίζουν τις διατροφικές κρίσεις, ενθαρρύνουν την παραγωγή και την προώθηση προϊόντων με ποιότητα και ταυτότητα. Αυτό απαιτεί συντονισμένες πολιτικές από τον 1ο και 2ο πυλώνα.
2. Καθημερινή παρακολούθηση της αγοράς και του τρόπου που διαμορφώνονται οι τιμές και τα κέρδη, ώστε να αποφεύγεται η μονοπωλιακή συγκέντρωση και να εξασφαλίζεται η διαφάνεια, ο έλεγχος και η πάταξη της αισχροκέρδειας και του αθέμιτου ανταγωνισμού. Ας αποφασίσουμε επιτέλους, πέρα από τις εθνικές προσπάθειες, να οργανώσουμε, με τρόπο θεσμικά ολοκληρωμένο, το ευρωπαϊκό παρατηρητήριο τιμών.
3. Οι εταιρικές συνεργασίες, οι διεπαγγελματικές συνεργίες, η συμβολαιακή γεωργία, οι αγροτικοί και καταναλωτικοί συνεταιρισμοί, οι ομάδες παραγωγών, ήρθε η ώρα να ενταχθούν σε ενιαίο συνεκτικό και οριοθετημένο νομοθετικό πλαίσιο. Η υπάρχουσα ευρωπαϊκή νομοθεσία είναι αποσπασματική, άνιση και ατελής. Χρειαζόμαστε μια νέα συνολική ρύθμιση εν' όψει και της νέας ΚΑΠ.
4. Η ευρωπαϊκή αγορά είναι εκτεθειμένη στις ευρύτερες διεθνείς εξελίξεις και στην απελευθέρωση του εμπορίου. Η εμπορική μας πολιτική οφείλει να διασφαλίζει τα ευρωπαϊκά προϊόντα από τις ανεξέλεγκτες εισαγωγές. Να οδηγεί σε ισορροπημένες και αμοιβαίου οφέλους εμπορικές συμφωνίες. Να προστατεύει σε συνθήκες διαφάνειας τον καταναλωτή. Παίρνοντας από το ράφι ένα προϊόν, ο ευρωπαίος πολίτης θα πρέπει να ξέρει τι αγοράζει, από πού προέρχεται, ποια συστατικά το απαρτίζουν και τι επίπτωση έχει στην υγεία του. Εφόσον :
 - παραγωγοί & καταναλωτές αποκτήσουν ισχυρή διαπραγματευτική δύναμη,
 - έχουν πρόσβαση σε δίκτυα και πληροφόρηση,
 - παράγουν και καταναλώνουν αναγνωρίσιμα προϊόντα,
 - οργανώσουμε σωστά τις τοπικές αγορές,

η σχέση τους γίνεται άμεση και αποτελεσματική, το μήκος της αλυσίδας μικραίνει, η αγορά εξυγιαίνεται, το εισόδημα και η αγοραστική τους δύναμη προστατεύονται και η ευρωπαϊκή αγροτική οικονομία μπορεί να ζήσει καλύτερα και ασφαλέστερες ημέρες».

Α. Ραυτοπούλος

Ο ΥΠΟΥΡΓΟΣ

Κ. ΣΚΑΝΔΑΛΙΔΗΣ

ΚΟΙΝΟΠΟΙΗΣΗ

1. Υπ. Οικονομικών – Γρ. κ. Υπουργού
2. Υπ. Οικονομίας, Ανταγωνιστικότητας & Ναυτιλίας
Γρ. κ. Υπουργού
3. Βουλευτή κ. Σ.-Α. Γεωργιάδη
4. Βουλευτή κ. Α. Πλεύρη
5. Βουλευτή κ. Ο. Κωνσταντινόπουλο
6. Βουλευτή κ. Μ. Κατρίνη
7. Βουλευτή κ. Κ. Καρτάλη
8. Βουλευτή κ. Α. Οικονόμου
9. Βουλευτή κ. Ν. Σαλαγιάννη
10. Βουλευτή κ. Λ. Γρηγοράκο
11. Βουλευτή κα Ν. Γιαννακαπούλου
12. Β Βουλευτή κ. Κ. Σπηλιόπουλο
13. Βουλευτή κ. Ε. Νασιώκα
14. Β Βουλευτή κα Τ. Αντωνίου
15. Βουλευτή κα Σ. Γιαννακά
16. Βουλευτή κα Μ. Μίχου
17. Βουλευτή κα Μ. Σκραφνάκη
18. Βουλευτή κ. Ε. Κουτμερίδη
19. Βουλευτή κα Α. Περλεπέ-Σηφουνάκη
20. Βουλευτή κ. Ι. Αμοιρίδη